

Potwierdzanie kwalifikowalności uczestników/grantobiorców/podmiotów otrzymujących pomoc w RLKS w zakresie miejsca zamieszkania

Materiał wypracowany i przyjęty przez Grupę roboczą do spraw horyzontalnych we wdrażaniu instrumentu RLKS działającą w ramach Podkomitetu ds. RLKS

Zgodnie z art. 32 ust 1 rozporządzenia 2021/1060 jednym z obowiązkowych elementów Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) jest wskazanie obszaru i populacji, której dotyczy dana strategia.

Kwalifikowalność oznacza spełnienie przez dany podmiot, osobę czy inwestycję określonych wymogów wynikających między innymi z LSR. Grupa docelowa LSR, w zależności od decyzji LGD, może obejmować zarówno mieszkańców danego obszaru, jaki i osoby z nim związane w inny sposób, np. poprzez naukę, prowadzenie działalności gospodarczej czy pracę.

LGD, która ocenia wnioski o dofinansowanie, a następnie samorząd województwa, na etapie potwierdzania kwalifikowalności projektów wybranych przez LGD, są zobowiązani do weryfikacji, czy podmioty ubiegające się o wsparcie w ramach LSR są do niego uprawnione. W przypadku projektów grantowych do grantodawcy należy potwierdzenie kwalifikowalności grantobiorców.

Projekty infrastrukturalne

W przypadku różnego rodzaju projektów infrastrukturalnych, realizowanych głównie z EFRR i PS WPR, kwalifikowalne do wsparcia w ramach LSR są projekty realizowane na terytorium objętym daną LSR.

Projekty „miękkie”

Na projekty „miękkie”, takie jak np. szkolenia, trzeba spojrzeć z dwóch perspektyw: przez pryzmat podmiotu realizującego zadanie oraz uczestnika projektu.

Podmiotem realizującym zadanie może być sama LGD (jeżeli mamy do czynienia z projektem własnym), beneficjent, który uzyskał dofinansowanie dla swojego projektu, wybrany wykonawca, a w przypadku projektów grantowych – grantobiorca.

i. Podmioty realizujące zadanie

Jak wyżej wspomniano beneficjent może zlecić realizację zadania lub jego części innemu podmiotowi – wybranemu wykonawcy lub – w przypadku projektów grantowych – grantobiorcy.

Warto przyjrzeć się bliżej sytuacji grantobiorcy¹.

W PS WPR konieczne jest zapewnienie, aby grantobiorca był powiązany z obszarem objętym LSR². Inaczej rzecz ma się w polityce spójności, gdzie istnieje dowolność w kształtowaniu wymogów w tym zakresie, w zależności od celów interwencji oraz założeń strategicznych. Nie ma obowiązku, aby grantobiorca pochodził z obszaru objętego LSR, jednak LGD może przyjąć takie założenie. W kryteriach wyboru grantobiorców mogą pojawić się zatem wymagania dotyczące np. posiadania fizycznej siedziby,

---

¹ Grantobiorca to podmiot, któremu LGD, jako beneficjent projektu grantowego, powierza realizację grantów w ramach tego projektu i który realizuje zadania na rzecz określonej grupy docelowej.

² Zgodnie z PS WPR 2023-2027 dla komponentu Wdrażanie LSR jednym z warunków kwalifikowalności operacji jest powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR. Analogiczny wymóg ma zastosowanie do grantobiorcy.

oddziału, biura etc. na obszarze LSR. Takie wymogi mogą mieć charakter zerojedynkowy lub przybrać formę preferencji punktowych.

Jednak gdy grantobiorca jest podmiotem korzystającym bezpośrednio ze wsparcia EFS+³, a zatem takim, który uzyskuje wsparcie na rzecz swojego funkcjonowania, np. w formie stworzenia dodatkowego miejsca pracy, oddelegowania pracownika przez pracodawcę na szkolenie/staż zagraniczny, promowania zmiany organizacyjnej i innowacji w tym podmiocie, należy stosować zasady kwalifikowalności jak dla uczestnika projektu.

ii. Uczestnicy projektów

Według definicji zawartej w Wytycznych dotyczących monitorowania postępu rzeczowo-finansowego realizacji programów na lata 2021-2027, „uczestnik projektu to osoba fizyczna, (...) bezpośrednio korzystająca z interwencji EFS+. (...) Jako uczestników wykazuje się wyłącznie te osoby, które można zidentyfikować i uzyskać od nich dane niezbędne do określenia między innymi wspólnych wskaźników produktu (dotyczących co najmniej płci, statusu na rynku pracy, wieku, wykształcenia) i dla których planowane jest poniesienie określonego wydatku”. Choć definicja odnosi się wprost do EFS+, to jej uniwersalny charakter sprawia, że jest adekwatna także, odpowiednio, do EFRR.

W przypadku projektów grantowych realizowanych w ramach PS WPR, inaczej niż w polityce spójności, nie bada się kwalifikowalności uczestników projektów, a jedynie – jak wspomniano już wcześniej - „pochodzenie” grantobiorcy. W EFS+ badanie kwalifikowalności uczestników jest konieczne, bez względu na typ projektu.

Wyjątkiem od powyższej zasady są projekty mające charakter ogólnodostępny, takie jak animacje, spotkania otwarte, pikniki itp. W tym przypadku nie ma potrzeby badania kwalifikowalności osób uczestniczących w wydarzeniach w ramach projektu, niezależnie od funduszu, z którego jest on finansowany.

Formułowanie zasad dotyczących kwalifikowalności uczestników / grantobiorców

Bazą dla ustalenia kwalifikowalności uczestników projektu jest przede wszystkim LSR, która określa obszar oraz grupy docelowe działań. Kwestie te powinny następnie znaleźć odzwierciedlenie w dokumentach naboru (regulaminie, warunkach udzielenia wsparcia lub kryteriach wyboru projektów), a w konsekwencji w umowach o dofinansowanie lub umowach o powierzeniu grantów.

i. Badanie kwalifikowalności uczestników / grantobiorców na etapie wyboru projektów / grantobiorców

Za weryfikację spełnienia kryterium kwalifikowalności projektu pod kątem, czy wnioskodawca właściwie zdefiniował uczestników, odpowiada LGD na etapie wyboru projektu (o ile dany projekt zakłada udział uczestników). Samorząd województwa także zwraca uwagę na powyższą kwestię, potwierdzając kwalifikowalność projektów wybranych przez LGD.

Analogicznie w przypadku projektów grantowych LGD, jako beneficjent takiego projektu, bada spełnianie przez grantobiorców określonych kryteriów. Weryfikuje też założenia rekrutacji uczestników (jeśli tacy są przewidziani w danym zadaniu grantowym).

---

³ Wytyczne MFIPR dotyczące monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027, Podrozdział 3.3. Szczegółowe zasady dotyczące monitorowania wskaźników

ii. Badanie kwalifikowalności uczestników na etapie realizacji projektu

Obowiązek weryfikacji oraz udokumentowania kwalifikowalności uczestników projektu powinien wynikać z umowy o dofinansowanie. Jest to element niezbędny, ponieważ na etapie oceny wniosków możliwe jest tylko sprawdzenie deklaracji dotyczącej realizacji projektu dla danej grupy docelowej. Podobnie jest w przypadku projektów grantowych, gdzie w umowie o powierzenie grantu powinny znajdować się zapisy dotyczące obowiązku weryfikacji kwalifikowalności uczestników działań realizowanych w ramach grantu.

Samorząd województwa będzie weryfikować kwalifikowalność uczestników dopiero na etapie rozliczania projektu lub projektu grantowego. W projektach grantowych, wymagających udziału uczestników, LGD weryfikuje prawidłowość ich selekcji na etapie wcześniejszym, tj. rozliczania grantu.

Weryfikacja kwalifikowalności uczestników projektów

Beneficjent lub grantobiorca są zobowiązani do weryfikacji kwalifikowalności uczestników – dotyczy to EFS+ i wymóg ten może zostać rozszerzony odpowiednio na EFRR – jednak tylko w przypadku EFS+ istnieją regulacje odnoszące się do tej kwestii.

W PS WPR status uczestników nie podlega badaniu poza operacjami lub zadaniami objętymi grantami, w których założono udział osób o konkretnych cechach np. osób z niepełnosprawnością, seniorów, młodzieży, kobiet. W takich przypadkach po stronie beneficjenta lub grantobiorcy leży zapewnienie odpowiedniego śladu rewizyjnego w postaci udokumentowania, że odpowiedni udział wskazanych grup miał miejsce.

Zgodnie zapisami Wytycznych MFiPR dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027⁴, „właściwa instytucja będąca stroną umowy w regulaminie wyboru projektów określa rodzaj dokumentu potwierdzającego spełnienie przez uczestnika projektu lub podmiot otrzymujący wsparcie danego kryterium kwalifikowalności uprawniającego do udziału w projekcie”. Ponadto „warunkiem kwalifikowalności uczestnika projektu lub podmiotu otrzymującego wsparcie jest: spełnienie przez niego kryteriów kwalifikowalności uprawniających do udziału w projekcie, co jest potwierdzone właściwym dokumentem, w szczególności zaświadczeniem lub innym dokumentem wystawionym przez właściwy podmiot, albo oświadczeniem uczestnika projektu lub podmiotu otrzymującego wsparcie, jeżeli kryterium kwalifikowalności nie może zostać potwierdzone dokumentem wystawionym przez właściwy podmiot”⁵.

Biorąc pod uwagę uniwersalność powyższych zapisów, można je stosować odpowiednio w przypadku EFRR.

Wynika z nich, że zaświadczenia i wyciągi z rejestrów publicznych, np. CEIDG, REGON, KRS powinny być podstawową formą potwierdzania kwalifikowalności uczestnika. Ze względu na formalny charakter podmiotów wystawiających zaświadczenia oraz dokumentów pochodzących z oficjalnych rejestrów, ich weryfikacja na potrzeby badania kwalifikowalności nie jest konieczna.

Oświadczenie to jednostronne stwierdzenie, które może być wykorzystywane do potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego na moment jego składania. Stanowi dopuszczoną formę weryfikacji kwalifikowalności uczestnika projektu. Mimo jednak założenia, że uczestnicy projektów

---

⁴ Wytyczne MFiPR dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, rozdz. 4 Uczestnicy projektu i podmioty otrzymujące wsparcie z EFS+ pkt 5

⁵ Tamże pkt 2 lit. a)

składają oświadczenia zgodne z prawdą i w dobrej wierze, konieczne jest ustanowienie adekwatnych mechanizmów weryfikacji oświadczeń. Dotychczasowa praktyka, związana z przeprowadzanymi kontrolami projektów, pokazuje, że samo oświadczenie złożone przez uczestnika projektu nie stanowi wystarczającego potwierdzenia określonych okoliczności faktycznych. Dlatego oświadczenia powinny być poparte innymi dokumentami.

Dokumentem o charakterze oświadczenia w zakresie zamieszczonych w nim danych, w tym miejsca zamieszkania, może być formularz rejestracyjny, o ile zawiera stosowaną dla oświadczenia formułę. **W takim przypadku nie jest konieczne składanie oświadczenia jako odrębnego dodatkowego dokumentu.**

Dokumenty poświadczające spełnianie kryterium kwalifikowalności uczestnika

Działania w ramach LSR są realizowane dla populacji objętej tą strategią, zatem najczęstszym kryterium kwalifikowalności uczestnika jest miejsce jego zamieszkania, pracy lub nauki. Najbardziej przejrzyste i jednocześnie mitygujące ryzyko nieprawidłowości w zakresie kwalifikowalności uczestników jest wymaganie od nich odpowiednich podpisanych oświadczeń, zawierających niezbędne dane oraz, potwierdzających dane z oświadczenia, innych dokumentów.

i. Potwierdzenie miejsca zamieszkania

Przepisy kodeksu cywilnego (art. 25) określają miejsce zamieszkania osoby fizycznej jako miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Art. 26. § 1. ustala miejsce zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jako miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej. Z kolei zgodnie art. 25 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz.U. 2022 poz. 1191), za pobyt stały uznaje się zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego przebywania.

Zatem powinna istnieć spójność między miejscem zamieszkania a stałym meldunkiem. W praktyce miejsce zameldowania może, ale nie musi pokrywać się z miejscem zamieszkania. Zameldowanie polega na zgłoszeniu faktu przebywania w określonym miejscu i ma charakter ewidencyjny – służy administracji publicznej do prowadzenia rejestrów ludności, nie przesądza o miejscu zamieszkania w sensie cywilnoprawnym. Jak wskazuje linia orzecnicza sądów administracyjnych, miejsce zamieszkania to miejsce, w którym dana osoba koncentruje swoje interesy życiowe⁶.

Zgodnie ze zmienionymi Wytycznymi MRiRW dotyczącymi wdrażania interwencji LEADER⁷ w PS WPR wersja z dnia 13 października 2025 r. (warunki podmiotowe), pomoc przyznaje się (w przypadku osoby fizycznej), jeżeli wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy (WOPP) ma miejsce zameldowania na obszarze wiejskim objętym LSR. W przypadku osoby fizycznej wykonującej działalność gospodarczą, jeśli brak jest stosownego wpisu do CEIGD dotyczącego miejsca wykonywania tej działalności, także bierze się pod uwagę miejsce zameldowania wnioskodawcy.

Spełnienie warunku dotyczącego miejsca zameldowania, potwierdzane jest wydanym przez organ gminy, nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem złożenia WOPP, zaświadczeniem z właściwej ewidencji ludności o miejscu zameldowania na pobyt stały lub czasowy.

---

⁶ Np. wyrok NSA z 4 lipca 2017 r., II OSK 862/17)

⁷ Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR.

W PS WPR powyższe wymagania podmiotowe dotyczą beneficjentów lub odpowiednio grantobiorców. Badanie miejsca zamieszkania (zameldowania) nie schodzi na poziom uczestników operacji lub zadań objętych grantem.

W EFS+ i EFRR wymóg dotyczący zaświadczenia z ewidencji ludności nie jest obowiązkowy, choć możliwy do wprowadzenia. Innymi dokumentami, na potrzeby potwierdzenia danych z oświadczenia mogą być – w zależności od decyzji LGD i ustaleń z IZ – np.:

- inne dokumenty urzędowe: potwierdzenie złożenia PIT (np. pierwsza strona PIT), kopie decyzji w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości;
- zaświadczenia z ZUS, z PUP (np. zaświadczenie o braku pracy), z ośrodków pomocy społecznej;
- dokumenty związane z dysponowaniem lokalem w danej lokalizacji typu: umowy notarialne, umowy najmu (np. kopie stron z adresem);
- dokumenty dotyczące eksploatacji nieruchomości: faktury/rachunki za prąd, wodę, wywóz odpadów komunalnych (wskazujące adresata);

ii. Potwierdzanie miejsca pracy uczestnika projektu

W przypadku pracowników, uczestnik zazwyczaj dostarcza dokument potwierdzający miejsce zatrudnienia – najczęściej wymaga się zaświadczenia od pracodawcy.

Nie musi być to jednak zaświadczenie od pracodawcy. W zależności od typu projektu można wziąć pod uwagę odpowiedni fragment PIT, informację o wynagrodzeniu, umowę o pracę. Należy bowiem wziąć pod uwagę sytuację, że osoba pracująca na terenie objętym danym LGD, a więc związana z tym obszarem, nie musi informować pracodawcy o udziale w projekcie.

iii. Potwierdzanie miejsca nauki

Jeżeli grupą docelową są uczniowie ze szkoły funkcjonującej na obszarze objętym LSR, adekwatną formą potwierdzenia kwalifikowalności uczestników może być potwierdzenie dyrektora szkoły na liście uczestników projektu (jeżeli przewidziana jest rekrutacja grupowa, np. cała klasa). Jeżeli mamy do czynienia z rekrutacją indywidualną, poświadczeniem kwalifikowalności może być ważna legitymacja szkolna.

W niektórych regionach stosuje się oświadczenia składane przez rodziców. W szczególności dotyczy to sytuacji, gdy w LSR lub kryteriach naboru postawiono warunek, że uczeń musi być mieszkańcem obszaru LGD. W takim przypadku należy jednak pamiętać o konieczności dołączenia dodatkowego dokumentu potwierdzającego stan faktyczny.

Zakładając szerokie spectrum dopuszczalnych dokumentów należy założyć, że przypadki całkowitego braku dowodów potwierdzających oświadczenia będą rzadkością. Takie wyjątki powinny być badane indywidualnie i decyzja w tych sprawach podejmowana w konsultacji z właściwą instytucją (LGD lub samorządem województwa).

Elementy do uwzględnienia w dokumentach naboru (regulamin, wzór umowy)

Istotne jest, aby podmiot ogłaszający nabór przyjął i przedstawił w ogłoszeniu definicję zamieszkania, którą będzie stosować, biorąc pod uwagę, co jest w stanie zebrać (jakie dokumenty) albo potwierdzić w inny sposób. W dokumentach naboru dot. udzielenia dotacji lub grantu należałoby przewidzieć:

- jakie kryteria kwalifikowalności beneficjentów/grantobiorców lub uczestników przewiduje instytucja/organizacja ogłaszająca nabór, w tym jak w ramach kryterium kwalifikowalności rozumiane są terminy „zamieszkanie”/„mieszkaniec” oraz w jaki sposób potwierdza się ich spełnianie;
- w jakim momencie procesu wyboru beneficjentów/grantobiorców lub rekrutacji uczestników potwierdzenia dotyczące spełniania kryteriów kwalifikowalności będą wymagane;
- czy określone parametry mogą być weryfikowane przez cały czas realizacji projektu/grantu, czy tylko w momencie np. składania wniosków, lub podpisywania umowy o dofinansowanie/powierzenie grantu lub rekrutacji uczestników.

Oświadczenie dotyczące miejsca zamieszkania potwierdza dane na dzień złożenia dokumentu. Dlatego najbardziej funkcjonalnym rozwiązaniem jest wymaganie oświadczenia wraz z dokumentem potwierdzającym w momencie składania wniosku o dofinansowanie/powierzenie grantu lub podpisywania odpowiedniej umowy, a w przypadku uczestników – w momencie rejestracji.

LGD, jako beneficjent projektu, oraz w konsekwencji grantobiorca, muszą dysponować pełną dokumentacją dla każdego uczestnika projektu. Natomiast organy kontrolujące projekt np. Instytucja Zarządzająca, mogą sprawdzać poprawność jego realizacji posługując się odpowiednio dobraną próbą uwzględniającą czynniki ryzyka.

Należy też przypomnieć, że oświadczenia składane przez wnioskodawców, grantobiorców i uczestników projektów w ramach RLKS nie są umocowane ustawowo. W konsekwencji nie posiadają rygору odpowiedzialności karnej i stanowią rozwiązanie proceduralne (ustawa o RLKS nie zawiera przepisów w tym zakresie).

Inaczej jest w przypadku beneficjentów funduszy polityki spójności. Wynika to z faktu, że zgodnie z art. 23 ust. 4 ustawy o RLKS, jeżeli są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, zarząd województwa udziela go zgodnie z przepisami regulującymi zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI, a więc o ile procedury wyboru beneficjentów odbywają się na podstawie ww. ustawy o RLKS, już udzielenie wsparcia odbywa się na zasadach ujętych w ustawie wdrożeniowej⁸. Zgodnie z art. 47 tej ustawy, przy udzielaniu dofinansowania właściwa instytucja może wymagać złożenia przez wnioskodawcę oświadczeń na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, niezbędnych do oceny projektu lub objęcia go dofinansowaniem pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Zatem w przypadku beneficjentów programów regionalnych składanie fałszywych oświadczeń może być zagrożone sankcją karną, jeśli będą one zbierane już na etapie podpisywania umowy o dofinansowanie.

---

⁸ Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027